

Til censorerne ved ingeniøruddannelserne

Ny karakterskala

Den nye karakterskala er nu trådt i kraft for uddannelserne til diplomingeniør og civilingeniør.

Skematisk kan den ny skala gengives på følgende måde:

Karakter	Relation til ECTS	Betegnelse	Beskrivelse	"Oversættelse" fra 13-skalaen
12	A	Fremragende	Ingen eller få uvæsentlige mangler	13 11
10	B	Udmærket	Nogle mindre væsentlige mangler	10
7	C	Godt	Adskillige mangler	9 8
4	D	Nogenlunde	Adskillige væsentlige mangler	7
02	E	Tilstrækkeligt	Det minimalt acceptable	6
00	Fx	Utilstrækkeligt	Utilstrækkeligt	5 03
- 3	F	Helt utilstrækkeligt	Helt utilstrækkeligt	00

For mere detaljerede regler og oplysninger henvises til de gældende bekendtgørelser fra Undervisningsministeriet (Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse nr. 262 af 20. marts 2007) og fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse ved universiteter nr. 250 af 15. marts 2007). Supplerende orientering kan findes i den vejledning, der er udsendt af Undervisningsministeriet. Flere af ingeniøruddannelsesinstitutionerne har tillige udgivet deres egne vejledninger. Alle vejledningerne er tilgængelige på ingeniørcensorerens hjemmeside www.censornet.dk.

Den nye skala indeholder kun 5 mulige karakterer for den godkendte præstation mod den foregående skalas 7 trin. Nogle vil finde at med de færre valgmuligheder er opgaven at give den rette karakter gjort enklere, mens andre finder, at den nye skala er for lidt nuanceret, specielt på mellemtrinene, hvor "springene" i talværdier kan forekomme store i forhold til tidligere. På et møde sidst i november 2007 med repræsentanter for censorformandskaberne ved de videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område anbefalede undervisningsminister Bertel Haarder, at censorerne, hvis de har vanskeligheder med talværdierne, i stedet for tænker i bogstaver og bedømmer, i hvilken af kasserne A til E en given godkendt præstation hører hjemme, med C som middelværdien.

Den afgørende nyskabelse i forbindelse med det nye karaktersystem er imidlertid ikke, at der nu er færre skalatrin og andre talværdier, men at der for hvert fag/kursus, hvori der afholdes eksamen, som en del af kursusbeskrivelsen skal foreligge en beskrivelse af de læringsmål, som de studerende skal nå gennem deltagelsen i undervisningen, og at karakteren ved eksamen skal beskrive, i hvilken grad den studerende har nået det forudsatte mål. Læringsmålene skal være så konkrete og specifikke som overhovedet muligt – og bør ikke være af så generel karakter, at de både kan benyttes ved et kursus i matematik, elektronik eller bærende konstruktioner – for ikke at sige et kursus i tysk eller fransk. Censorerne bør være aktive i denne sammenhæng og bidrage til, at beskrivelserne af læringsmålene bliver præcise, således at kursusbeskrivelsen og læringsmålene ikke blot genbruges, men forbedres, når kurset skal gennemføres næste gang.

Dette princip bør være tilstrækkeligt til bedømmelse af projekter. Ved bedømmelse af skriftlige opgavesæt, navnlig i grundlæggende fag i de indledende faser af studiet, har der indtil nu ved mange institutioner været en mere eller mindre "officiel" omregningsskala fra procentdel korrekt besvarelse af opgavesættet til en karakter i 13-skalaen. Grænsen for "bestået" (karakteren 6 i den gamle skala) har her ofte ligget på 50 – 55 % korrekt besvarelse, uanset opgavernes art., sværhedsgrad eller deres forhold til de som regel ikke beskrevne, men alene underforståede læringsmål for det aktuelle kursus.

Med den ny karakterskala er den oven for beskrevne praksis ophævet. Lærer og censor bør for hvert sæt eksamensopgaver, der som vanligt skal drøftes mellem de to parter forud for eksamen, tillige tage stilling til hvordan det konkrete opgavesæt forholder sig til læringsmålene, og hvordan karaktergivningen skal ske. Der kan være delopgaver i et sæt, der er af så grundlæggende betydning, at man vil forlange dem korrekt besvaret

som forudsætning for at kunne bestå, uanset om der ”procentisk” i øvrigt er en så stor del korrekt besvaret, at man efter tidligere praksis ville have godkendt præstationen. Et eksempel i denne retning kunne være eksamen i anatomi ved lægestudiet. Her vil de fleste nok være enige i, at 50 % rigtige svar ikke bør være tilstrækkeligt til at bestå og gå videre i studiet. Det siger sig selv, at ved en eksamen med en meget høj tærskel for at bestå kan det være svært at graduere den godkendte præstation på tilfredsstillende vis, fordi forskellen i karakter da er givet på baggrund af måske minimale forskelle i præstationen. I stedet for en talkarakter bør en sådan eksamen måske snarere i kursusbeskrivelsen være forudsat bedømt med ”bestået”/”ikke bestået”.

En anden måde at belyse den nye tankegang på, kan være at forestille sig præcis det samme opgavesæt i matematik anvendt ved to forskellige uddannelser og kurser med tilsvarende forskellige læringsmål, fx ved et ingeniørstudium eller et universitetsstudium i matematik. Nøjagtig den samme besvarelse (og dermed procentvis samme andel korrekte svar) bør i denne situation give en lavere karakter i det kursus, der har det højeste læringsmål. Målestokken ved bedømmelsen kan derfor ikke længere være den faste "konverteringstabel", som man tidligere har anvendt mange steder. Det vil utvivlsomt forekomme, at den målestok, man i en given situation enes om at lægge til grund, til forveksling vil ligne den gamle konverteringstabel. Dette vil der imidlertid ikke være noget forkert i, når bare man hver gang har diskuteret forholdet og har fundet, at opgavesættets indhold holdt op mod læringsmålene berettiger til den valgte målestok. Men det skal være en konkret og individuel beslutning hver gang.

Hvis en bedømmelse skal vurderes af et ankenævn, må det påregnes, at den af lærer og censor valgte bedømmelsesmodel/målestok skal fremlægges for ankenævnet som et led i sagsbehandlingen af anken. Hvis censor og lærer ikke allerede har bedømmelsesgrundlaget på skriftlig form, må de lave det, når ankesagen rejses. Ved behandlingen af anken skal det naturligvis kunne vurderes, om de skøn og principper, som er udtrykt i bedømmelsesnotatet, kan accepteres eller skal tilsidesættes, hvorefter en ny bedømmelse i givet fald kan finde sted. Hvis bedømmelsesmodellen ændres, rejser dette naturligvis spørgsmålet, om der er sket en korrekt bedømmelse for de studerende, der ikke har anket, og om alle opgavebesvarelser derfor skal ombedømmes.

Hovedindholdet i de nye principper kan resumeres på følgende måde:

Forud for enhver eksamen bør censor have sat sig ind i kursusbeskrivelsen og læringsmålene. Censor bør i videst muligt omfang medvirke til løbende præciseringer og forbedringer i beskrivelsen af kurset og dets læringsmål. Ved skriftlige eksamener skal den forudgående dialog mellem lærer og censor om opgavernes art og indhold også omfatte en drøftelse af, hvordan det konkrete opgavesæt skal bedømmes.

Censorformandskabet for ingeniøruddannelserne